

SUOMENKIELISEN PERUSOPETUKSEN TULOYSYKSIKÖ OSAVUOSIKATSAUS 4 / ENNAKKOTILINPÄÄTÖS TILANTEESSA 31.12.2024

Suomenkielisen perusopetuksen oppilasmäärä oli 20.9.2024 tilastopäivänä 31 050 oppilasta (20.9.2023 tilastopäivänä 30 907 oppilasta). Määrä kasvoi siten vuoden takaisesta 143 oppilaalla. Yläkoululaisten määrä on kasvanut 363 oppilaalla (2023: 9 915 oppilasta ja 2024: 10 278 oppilasta) ja alakoululaisten määrä on puolestaan vähentynyt 73 oppilaalla (2023: 20 162 ja 2024: 20 089 oppilasta).

Vieraskielisten oppilaiden osuus oppilasmäärästä kasvaa edelleen selvästi. Vieraskielisten oppilaiden määrä suomenkielisessä perusopetuksessa on tilanteessa 20.9.2024 yhteensä 9 254 oppilasta, eli 29,8 % oppilasmäärästä. Maahanmuuttajien perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilasmäärä on vähentynyt 147 oppilaalla (2023: 830 oppilasta ja 2024: 683 oppilasta).

Tulostavoitteiden toteutuminen

Suomenkielisen perusopetuksen tuloskortissa oli vuonna 2024 yhteensä 6 kaupunkitasoisesti seurattavaa tavoitetta ja 3 tulosyksikössä seurattavaa tavoitetta. Suomenkielisen perusopetuksen tavoitteet on johdettu Espoo tarinasta ja valtuuston asettamista tulostavoitteista. Vuoden 2024 tavoitteet on esitetty taulukossa 1. Jokaiselle tavoitteelle asetettiin mittarit (1–4 kappaletta), joiden avulla tavoitteiden toteutumista seurattiin.

Vuoden 2025 aikana tuloskorttitavoitteita tarkastellaan 1.8.2025 voimaan astuvien uusien oppimisen tukea koskevien säädösten perusteella. Tarkoitus on luoda tavoite ja sen toteutumista kuvaavat mittarit sekä oppimisen tuen määrälliseen että laadulliseen toteutumiseen.

Taulukko 1: Suomenkielisen perusopetuksen tulosyksikön tavoitteet vuonna 2024

Valtuustokauden tavoite, johon tulosyksikön tavoite liittyy	Suomenkielisen perusopetuksen tavoite
Kaupunkitasoisesti seurattavat tavoitteet	
Lapset ja nuoret voivat hyvin	T1: Espoon suomenkielisessä perusopetuksessa oppilaat voivat hyvin
1.2 Espoon oppimistulokset ja koulutustaso ovat Suomen kärkitasoa	T2: Suomenkielisen perusopetuksen oppimistulokset ovat Suomen kärkitasoa käytettävissä olevilla mittareilla.
1.4. Nollatoleranssi koulukiusaamiseen ja kouluväkivaltaan.	T3: Suomenkielisessä perusopetuksessa on nollatoleranssi koulukiusaamiselle ja kouluväkivallalle.
1.5. Henkilöstön saannin houkuttelevuus ja henkilöstön jaksaminen varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa.	T4: Espoon suomenkielisessä perusopetuksessa henkilöstön jaksaminen ja saatavuus paranevat
3.1 Toimintamenojen kasvua hillitään Taloudellisesti kestävä Espoo –ohjelman ja talousarvion mukaisesti	T5: Talous toteutuu enintään alkuperäisen talousarvion ja TakE:n mukaisesti
7.1. Espoon kotouttaminen on tuloksellista.	T6: Maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten oppimistulosten ero kantaväestöön pienenee 20 % oppimistuloksia nostamalla
Suomenkielisen perusopetuksen tulosyksikön omat tavoitteet	
5.1 Espoo kasvaa kestävästi	T7: Suomenkielisessä perusopetuksessa ehkäistään segregaatiota lähikouluperiaatetta vahvistamalla. Oppimistulosten koulujen väliset erot pienenevät
1.2 Espoon oppimistulokset ja koulutustaso ovat Suomen kärkitasoa	T8: Yhteinen toimintamalli varhaiskasvatuksesta perusopetukseen kuvataan yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa ja suoraan toiselle asteelle siirtyvien oppilaiden osuus kasvaa
3.1 Toimintamenojen kasvua hillitään Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman ja talousarvion mukaisesti	T9: Suomenkielisten peruskoulujen keskikoko kasvaa

T1: Espoon suomenkielisessä perusopetuksessa oppilaat voivat hyvin

Oppilaiden hyvinvointiin liittyvä tavoite toteutui vain osittain. Paljon poissaolleiden oppilaiden määrä kasvoi syyslukukaudella 2024 yhteensä 42 oppilaalla (3 258 oppilasta) verrattuna syyslukukauden 2023 tilanteeseen (3 216 oppilasta). Syyslukukaudella 2023 paljon poissaolleiden oppilaiden määrä pieneni 670 oppilaalla verrattuna syyslukukauteen 2022 (3 886 > 3 216).

MOVE-mittarilla mitattuna 5.-luokkalaisten fyysinen toimintakyky parani vuoden 2024 aikana yhdellä prosenttiyksiköllä (31 > 30 omaa heikon fyysisen toimintakyvyn), mutta 8.-luokkalaisten fyysinen toimintakyky pysyi samalla tasolla (34 omaa heikon fyysisen toimintakyvyn) verrattuna vuoden takaiseen.

T2: Suomenkielisen perusopetuksen oppimistulokset ovat Suomen kärkitasoa käytettävissä olevilla mittareilla

6. vuosiluokan lukuvuositoluidustusten keskiarvot keväällä 2024 olivat suomenkielisillä ja vieraskielisillä oppilailla pysyneet samana kevääseen 2023 verrattuna, mutta sekä suomenkielisten (v. 2023 ka. 8.52 > v. 2024 ka. 8.45) että vieraskielisten (v. 2023 ka. 7.85 > v. 2024 ka. 7.78) keskiarvot ovat laskeneet samassa suhteessa. 9. vuosiluokan oppilaiden osalta suomenkielisten (v. 2023 ka. 8.39 > v. 2024 ka. 8.41) ja vieraskielisten (v. 2023 ka. 7.67 > v. 2024 ka. 7.73) todistusten keskiarvot ovat nousseet, vieraskielisillä suhteessa hieman enemmän. Riittävän lukutaidon omaavien oppilaiden määrät ALLU-testillä mitattuna olivat laskeneet vuoden takaiseen verrattuna. Edellisestä poikkeavasti 2. vuosiluokan vieraskielisten oppilaiden ALLU-testin tulos on hiukan parantunut (v. 2023 17,5 % ja v. 2024 19 %). 4. vuosiluokan suomenkielisten tulos on pysynyt lähes ennallaan. 2. vuosiluokan suomenkielisten ja 4. vuosiluokan vieraskielisten osalta ALLU-testin tulos on heikentynyt merkittävästi. Kokonaisuudessaan katsotaan, että oppimistuloksia koskeva tavoite ei toteutunut.

T3: Suomenkielisessä perusopetuksessa on nollatoleranssi koulukiusaamisessa ja kouluväkivallassa

Oppilaiden itsensä raportoimana kiusatuksi tuleminen kasvoi vuonna 2024 verrattuna vuoteen 2023. Vuonna 2023 lähtöarvo "Minua ei kiusata" -väittämän osalta oli 81.4 % ja vuonna 2024 vastaavasti 78.4 %.

Henkilöstön ja oppilaiden näkemykset kiusaamiseen puuttumisesta erosivat toisistaan. Suomenkielisen perusopetuksen tulosityksikkö on hakemassa Opetushallituksen avustusta kiusaamisen ja väkivallan ehkäisyyn ja niihin puuttumiseen. Avustuksella pyritään edelleen vahvistamaan koulujen toimintamalleja kiusaamisen ja väkivallan ehkäisemisessä sekä niihin puuttumisessa.

T4: Espoon suomenkielisessä perusopetuksessa henkilöstön jaksaminen ja saatavuus paranevat

Henkilöstökyselyn mukaan väittämään "Työyhteisön hyvinvoinnista huolehditaan riittävästi" melko tai täysin samaa mieltä olevien prosenttiosuus on noussut (lukuvuonna 2022–2023 72,3 % > lukuvuonna 2023–2024 73,2 %).

Henkilöstön saatavuus on parantunut huomattavasti: 11,4 (syksy 2024), aikaisempi arvo 30.4. oli 4,5. Mittauksen otantaryhmänä on pelkästään Espoon kaupungin suomenkielisen peruskoulun opetushenkilöstö, emmekä enää sisällytä koko tulosityksikköä otantaan. Tämä luku kertoo kelpoisten hakijoiden tilanteen paljon havainnollisemmin.

T5: Talous toteutuu enintään alkuperäisen talousarvion ja Take:n mukaisesti

Tulot ylittyivät 3,3 milj. euroa ja menot ylittyivät 8,9 milj. euroa alkuperäisen talousarvion. Toimintakatteen alijäämä oli 5,6 milj. euroa. Luvuissa tapahtui loppuvuodesta muutosta, koska suomenkielinen perusopetus sai marraskuussa lisää määrärahaa 7,6 milj. euroa.

TakE-säästöistä saavutettiin 94 %.

T6: Maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten oppimistulosten ero kantaväestöön pienenee 20 % oppimistuloksia nostamalla

Kotouttamiseen liittyvä tavoite maahanmuuttajataustaisten ja kantasuomalaisten oppilaiden välisten oppimiserojen kaventamisesta ei toteutunut, vaan oppimistulosten erot mittarista riippuen joko kasvoivat tai kaventuivat sekä suomenkielisten että vieraskielisten oppilaiden oppimistulosten heikentymisen vuoksi. Poikkeuksena 9.-luokkalaisten lukuvuositodistusten keskiarvot, joissa suomenkielisten ja vieraskielisten oppilaiden oppimistulosten välinen ero on pienentynyt, koska sekä suomenkielisten että vieraskielisten todistusten keskiarvot ovat nousseet, vieraskielisillä suhteessa hieman enemmän.

T7: Suomenkielisessä perusopetuksessa ehkäistään segregaatiota lähikouluperiaatetta vahvistamalla. Oppimistulosten koulujen väliset erot pienenevät

Lähikoulua käyvien oppilaiden osuus pieneni hiukan vuonna 2024 verrattuna vuoteen 2023. Vuonna 2024 lähikoulua käyvien oppilaiden osuus oli 77,5 %. Vuonna 2023 lähikoulua käyvien osuus oli 78,0 % ja vuonna 2022 osuus oli 78,7 %.

Koulujen väliset erot oppimistuloksissa eivät pienentyneet, vaan oppimistulokset koulujen välillä ovat kasvussa. Erityisesti erot lukutaitoa mittaavassa ALLU-testissä kasvoivat vuoteen 2023 verrattuna. 6. luokkalaisten oppilaiden keskiarvot ovat heikentyneet. Sen sijaan 9.-luokkalaisten suomenkielisten ja vieraskielisten oppilaiden keskiarvot ovat molemmat sen sijaan kasvaneet, vieraskielisillä oppilailla hieman enemmän.

T8: Siirtymävaihe varhaiskasvatuksesta perusopetukseen kuvataan yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa ja suoraan toiselle asteelle siirtyvien oppilaiden osuus kasvaa

Siirtymävaiheen kuvaus varhaiskasvatuksesta perusopetukseen huoltajan näkökulmasta valmistui vuonna 2022 ja siirtymävaiheen kuvaus hallinnon osalta on valmistunut vuonna 2023. Kuvausten mukaisen toimintamallin käyttöönotto jatkui vuonna 2024. Vuoden 2025 aikana toimintamallin käyttöönottoa edelleen jatketaan samalla varmistaen, että mallin mukainen toiminta toteutuu kaikilla alueilla.

Ilman toisen asteen koulupaikkaa jääneiden nuorten määrä pieneni vuonna 2024 yhdellätoista oppilaalla verrattuna vuodentakaiseen ollen 102 oppilasta. Vuonna 2023 ilman toisen asteen koulupaikkaa jääneiden nuorten määrä kasvoi vuoteen 2022 verrattuna 63 oppilaasta 113 oppilaaseen.

T9: Suomenkielisten peruskoulujen keskikoko kasvaa

Suomenkielisen peruskoulujen koko oppilasmäärällä mitattuna kasvoi vuonna 2024 vuoteen 2023 verrattuna ollen 437 oppilasta. Vuonna 2022 koulujen keskikoko oli 422 oppilasta ja vuonna 2023 koulujen keskikoko oli 430 oppilasta.

Talous, henkilöstö ja johtaminen

Tulosityksikön toimintatulot ylittivät alkuperäisen talousarvion 3,3 miljoonalla eurolla

*myyntituotot 0,5 milj. euroa

*hanketulot 2,4 milj. euroa

*muut tuotot 0,4 milj. euroa

Toimintamenot ylittivät alkuperäisen käyttösuunnitelman 8,9 miljoonalla eurolla. Henkilöstömenojen ylitys, 6,6 milj. euroa johtui ennakoitua suuremmasta hankerahoituksesta, ja lomapalkkajaksotuksesta (0,6 miljoonaa euroa).

Palveluiden ostot alittuivat alkuperäisen talousarvion 1,6 miljoonalla eurolla.

Sisäisten palveluiden ostot alittuivat 1,9 milj. eurolla.

*Järjestelmäpalveluiden ostoissa säästy 2,5 milj. euroa

*työterveyspalveluissa 0,4 milj. euroa

*tietoliikennepalveluissa 0,3 milj. euroa

Suurin ylitys sisäisissä palveluiden ostoissa oli ICT-työvälinepalvelujen ostoissa, jotka ylittyivät 0,8 miljoonalla eurolla.

Ulkoisten palveluiden ostot alittuivat 0,3 miljoonalla eurolla.

Asiakaspalvelujen ostot ylittyivät 1,2 milj. eurolla, pääasiassa muiden kuntien laskutusten vuoksi. (sijoitettujen lasten opetus) Työvoimavuokrauksessa säästy 1,6 milj. euroa, joka on siirtynyt henkilöstömenoihin, koska koulut ovat siirtyneet käyttämään enemmän kaupungin omaa henkilökuntaa kuin työvoimavuokrausta. Kuljetuspalvelut ylittyivät 0,5 miljoonalla eurolla. Tämä sisältää väistökuljetuksia (0,3 milj. euroa), väistömuuttoja (0,1 milj. euroa), sekä leirikoulubusseja ja tilausbussikyötejä, esimerkiksi uimahalliin.

Aineet ja tarvikkeet ylittyivät talousarvion 1,3 miljoonalla eurolla. Sisäiset toimitilavuokrat ylittyivät 3,1 milj. eurolla ja ulkoiset alittuivat 1,2 milj. eurolla. Muut kulut ylittyivät 0,6 milj. eurolla.

Tulosityksikölle myönnettiin lisää määrärahaa OVK3 yhteydessä: 7,52 milj. euroa ja keväällä 2024 tulosityksikölle myönnettiin 0,125 milj. euroa lisää määrärahaa Kristillisen koulun oppilasmäärän rajun kasvun takia.

Investointimenot toteutuivat 0,4 milj. euroa alle muutetun talousarvion. Ensikertaisen kalustamisen määrärahojen toteuma painottui loppuvuoteen, ja osa hankinnoista toteutui käyttötalouteen (0,3 milj. euroa). Taloudessa noudatettiin Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmaa.

Suomenkielisen perusopetuksen henkilöstömäärä kasvaa vuonna 2025. Tähän vaikuttaa eniten tuen uudistuksen lakimuutos. Henkilöstömäärä on kasvanut vuoteen 2023 nähden 2,03 %. Aktiivisia palvelussuhteita on 31.12.2024 yhteensä 3776. Suomenkielisessä perusopetuksessa on kasvanut vakituisten työsuhteiden määrä 2690 henkilöön ollessa 2023 2540 henkilöä. Henkilöstömäärää on kasvattanut myös monikielisten lasten määrän kasvu sekä vuokrahenkilöstön / avustajapalveluiden palkkaaminen omaksi henkilöstöksi Seurelta.

Lain perusteella kaupunginhallitus perusti 2024 joulukuun kokouksessa uusia erityisluokanopettajan tehtäviä ja virkoja 80 kappaletta. Määräaikaisen henkilöstön määrän ennakoidaan laskevan jonkin verran henkilöstöresurssien kokonaisvolyymista. Henkilöstömäärän tippumisen taustalla on vähentynyt hankerahoituksen määrä. Hankerahoituksen määrää on vaikea arvioida, koska osassa hankkeita hankerahoituksen haku on käynnistymässä ja rahoituspäätöksiä ei ole vielä tullut. Vuokratyövoiman käyttöä on vähennetty merkittävästi vuonna 2024 alkaen. Kesällä kaupunginhallituksessa perustettiin 100 uutta koulunkäynninohjaajaa ja 80 erityiskoulunkäynninohjaajan toimea, jotta ohjaajien tehtäviä voidaan täyttää kaupungin omissa tehtävissä.

Vuonna 2024 suomenkielisessä perusopetuksessa perustettiin yhteensä 329 virkaa tai tointa. Uusina toimina kesän kaupunginhallituksessa perustettiin sata koulunkäynninohjaajan tointa, 80 erityiskoulunkäynninohjaajan tointa ja viisitoista erityisluokanopettajan virkaa. Jouluna 2024 perustettiin 134 uutta virkaa ja tointa. Perusopetuksen tuen muutoksen johdosta perustettiin 80 uutta erityisluokanopettajan tehtävää, jotta tuki voidaan järjestää kouluissa lain velvoittamalla

tavalla. Yläkoululaisten määrän lisääntyessä perustettiin myös peruskoulun lehtoreita 25 kappaletta. Monikielisen oppilasmäärän lisääntyessä perustettiin kaksi kulttuuriohjaajaa tukemaan kouluja työssään. Koulujen johtamisen tukemiseen perustettiin kaksi virka-apulaisrehtoria sekä kaksi uutta koulusihteerin tointa. Uusilla viroilla ja toimilla pyritään vähentämään määräaikaista virka- ja työsuhteita sekä täten lisäämään pitovoimaa ja saamaan kelpoista henkilöstöä.

Tulosityksikön toiminnan ja henkilöstön kehittäminen perustuvat strategiaan, opetussuunnitelmiin ja tuloskortin tavoitteisiin. Toimintaympäristön muutoksiin vastataan kehittämällä osaamista seuraavilla painopistealueilla: linjajohdon ja rehtorien, johtamisen, vuorovaikutus ja tiimityöskentelytaitojen kehittäminen, osallisuutta tukevan toimintakulttuurin luominen, henkilöstön kieli- ja kulttuuritietoisuuden osaaminen ja monimuotoisuuden ymmärtäminen, yhteisöllisen oppilashuollon kehittäminen, digitalisaatio, oppilaantuntemus ja arvioinnin kehittäminen.

Suomenkielisen perusopetuksen henkilöstön osaamisen kehittämisen painopisteenä vuonna 2024 ovat kielitietoisuuden kehittäminen, digitalisaatio sekä opetuksen tuen uudistamiseen liittyvän osaamisen kasvattaminen.

1000 EUR Suomenkielinen perusopetus	Talousarvio 2024	Muutokset/ korotukset	Muutettu talousarvio 2024	Toteuma 2024	Poikkeama TOT-MTA	Poikkeama TOT-ATA
Myyntituotot	5 087	-	5 087	5 618	531	531
Maksutuotot	4 274	-	4 274	4 211	-63	-63
Tuet ja avustukset	8 348	2 000	10 348	10 731	384	2 383
Vuokratuotot	-	-	-	-	-	-
Muut toimintatuotot	-	400	400	463	63	463
TOIMINTATUOTOT ULKOISET	17 708	2 400	20 108	21 023	915	3 315
Henkilöstökulut	-182 800	-5 753	-188 554	-189 379	-826	-6 579
Pavelujen ostot	-32 618	-548	-33 166	-32 963	203	-345
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 634	-1 139	-8 773	-8 915	-141	-1 281
Avustukset	-71	-	-71	-62	9	9
Vuokrat	-1 274	-73	-1 347	-193	1 154	1 081
Muut toimintakulut	-173	-125	-298	-769	-471	-596
TOIMINTAKULUT ULKOISET	-224 571	-7 638	-232 209	-232 281	-71	-7 710
Sisäinen myynti	-	-	-	-3	-3	-3
Sisäiset ostot	-138 741	-7	-138 748	-139 929	-1 181	-1 188
Toimintatuotot yhteensä	17 708	2 400	20 108	21 021	913	3 313
Toimintakulut yhteensä	-363 312	-7 645	-370 957	-372 210	-1 253	-8 898
TOIMINTAKATE	-345 604	-5 245	-350 849	-351 189	-340	-5 585